

KAZIMIERZ USZYŃSKI (1931-2006)

27 czerwca minął rok od śmierci Kazimierza Uszyńskiego, Honorowego Obywatela Miasta Ciechanowca, współzałożyciela i wieloletniego dyrektora Muzeum Rolnictwa im. ks. K. Kluka w Ciechanowcu, prezesa Towarzystwa Miłośników Ciechanowca.

Kazimierz Uszyński urodził się 2 kwietnia 1931 r. w Bogutach koło Ciechanowca, gdzie ukończył szkołę podstawową. Jego rodzicami byli Marian Uszyński i Bronisława z domu Zakrzewska, potomkowie drobnej szlachty mazowiecko-podlaskiej, od wieków osiadli na tym terenie. Do liceum ogólnokształcącego uczęszczał w Ciechanowcu i Ostrowi Mazowieckiej, po czym podjął studia na Wydziale Historii Sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Po ukończeniu studiów powrócił w 1956 r. do Ciechanowca, gdzie początkowo zatrudnił się w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej, a od 1 lutego 1957 r. rozpoczął pracę jako nauczyciel wychowania plastycznego w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym.

Od początku swej kariery zawodowej udzielał się społecznie. Założył i prowadził przez kilka lat drużynę harcerską w szkole podstawowej. W 1964 r. został wybrany na radnego i pełnił tę funkcję bez przerwy do 1990 r. w radzie miejskiej w Ciechanowcu, powiatowej w Siemiatyczach oraz wojewódzkiej w Białymstoku i Łomży. Działał w PTTK – był prezesem Oddziału w Ciechanowcu, członkiem Komisji Krajowej Społecznej Opieki nad Zabytkami. Był również członkiem zespołu doradczego do spraw ochrony budownictwa drewnianego przy Generalnym Konserwatorze Zabytków i członkiem Łomżyńskiego Towarzystwa Naukowego im. Wagów.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w życiu Kazimierza Uszyńskiego było powstanie w 1962 r. Towarzystwa Miłośników Ciechanowca, którego był współzałożycielem i w którym przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza zarządu, a potem prezesa. Jako członek Towarzystwa wiele czasu poświęcił na wyprawy do okolicznych wiosek i pozyskiwanie eksponatów do Społecznego Muzeum Rolnictwa, które zostało otwar-

te w 1964 roku. Odbudowa zniszczonego w czasie II wojny światowej pałacu w Ciechanowcu-Nowodworach i przeznaczenie go na siedzibę Społecznego Muzeum Rolnictwa, mieszczącego się początkowo w starej remizie strażackiej, jest jego niewątpliwą zasługą. Po upaństwowieniu muzeum, co miało miejsce w 1968 r., został jego etatowym kierownikiem organizacyjnym, a od roku 1975 – dyrektorem Muzeum Rolnictwa im. ks. K. Kluka w Ciechanowcu. Funkcję tę pełnił do 2002 r., kiedy to przeszedł na emeryturę, choć nadal pracował na pół etatu jako zastępca dyrektora ds. merytorycznych.

Muzeum Rolnictwa im. ks. K. Kluka w Ciechanowcu stało się pod jego kierownictwem placówką kulturalną liczącą się na muzealnej mapie Polski – oprócz ekspozycji dotyczących rolnictwa, mieści się tu między innymi: Skansen Mazowiecko-Podlaski, pozostające działem Muzeum Weterynarii, „Ogród roślin zdatnych do zażycia lekarskiego” utworzony według *Dykcjonarza roślinnego* księdza Krzysztofa Kluka, ciechanowieckiego proboszcza, znanego oświeceniowego przyrodnika i patrona muzeum.

Za sprawą Kazimierza Uszyńskiego Muzeum Rolnictwa stało się też kulturalnym ośrodkiem Ciechanowca – przez wiele lat odbywały się w muzeum imprezy pod nazwą „Niedziela w Skansenie”, w czasie których licznie przybywający mieszkańcy miasta i okolic mogli poznawać historię i tradycje regionu. Impreza pod nazwą „Święto Chleba”, przypominająca dawne podlaskie zwyczaje i obrzędy żniwne i dożynkowe, stała się wydarzeniem, które przyciąga gości z całej Polski. Odbywający się od 1974 r., od kilku lat będący imprezą międzynarodową, „Konkurs gry na ludowych instru-

mentach pasterskich – Ligawki” otrzymał w 2006 r. imię swego twórcy, Kazimierza Uszyńskiego.

Działalność Kazimierza Uszyńskiego na rzecz społeczności lokalnej została nagrodzona w 2002 r. przyznaniem mu przez władze miejskie tytułu Honorowego Obywatela Miasta Ciechanowca. Spośród wielu innych licznych odznaczeń i wyróżnień, które dyrektor Kazimierz Uszyński otrzymał w czasie swojej pracy zawodowej, do najważniejszych należy zaliczyć: Złotą Odznakę PTTK (1979), Złotą Odznakę za Opiekę nad Zabytkami (1979), Nagrodę im. Adama Chętnika (1986), Nagrodę Marszałka Województwa Podlaskiego (2001), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (2002) oraz Brązowy Medal Zasłużony dla Kultury GLORIA ARTIS (2005). On sam najwyżej sobie cenil otrzymaną w 1996 r. Nagrodę im. Oskara Kolberga, przyznawaną za ratowanie dóbr kultury ludowej.

Pomimo postępujących kłopotów ze zdrowiem, do

końca swoich dni był aktywny zawodowo. Po raz ostatni publicznie wystąpił podczas uroczystości sadzenia Dębu Papieskiego na terenie Skansenu Mazowiecko-Podlaskiego, co miało miejsce w dniu 30 kwietnia br. podczas „Jarmarku Świętego Wojciecha”, organizowanego corocznie przez Muzeum Rolnictwa im. ks. K. Kluka w Ciechanowcu. Praktycznie codziennie był po kilka godzin w pracy, nadzorując prowadzoną właśnie modernizację obiektów skansenowskich oraz merytoryczne przygotowania do wydania kolejnego numeru „Ciechanowieckiego Rocznika Muzealnego”, do którego złożył swój artykuł. 27 maja po raz ostatni był w muzeum. Wówczas to wystąpił o kilka dni urlopu *dla poratowania zdrowia*. Dwa dni później udał się na leczenie do Białegostoku, gdzie w dniu 27 czerwca 2006 r. zakończył życie.

Olga Tomaszewska, Norbert Tomaszewski

KAZIMIERZ USZYŃSKI (1931-2006)

Kazimierz Uszyński was born in 2 April 1931 in Boguty near Ciechanów and devoted his whole life to this particular region. He studied in the Faculty of History of Art at the Catholic University of Lublin and upon his return in 1956 started work in Ciechanów. From the very beginning of his career K. Uszyński was a social activist: in the years 1964-1990 he fulfilled assorted functions in the town council of Ciechanów, the county council in Siematycze and the voivodeship councils in Białystok and Łomża. He also belonged to the Polish Sightseeing Society – he was the chairman of the Branch in Ciechanów, a member of the National Committee for the Protection of Historical Monuments and a member of an advisory body for the protection of wooden architecture collaborating with the General Conservator of Historical Monuments and the Wągowie Scientific Society of Łomża. After co-founding the Society of Lovers of Ciechanów in 1962, for many years he fulfilled the function of the secretary of the board, and then its chairman. His accomplishments included the reconstruction of the palace in Ciechanów-Nowodwory, destroyed in World War II, and its adaptation for a seat of the Social Museum of Agriculture, supervised by the Society of Lovers of Ciechanów. After the Museum assumed the rank of a state institution in 1968, K. Uszyński became its organisational director and from 1975 – director. He held this post until retirement in 2002, although he continued working on a half-time basis as vice-director.

Under K. Uszyński the Rev. K. Kluk Museum of Agriculture

in Ciechanów became a cultural institution of importance on the cultural map of Poland. Apart from agriculture-related expositions, it houses also the Mazovia-Podlasie Skansen, the Veterinary Museum, “A garden of medicinal herbs” created according to *Dykcjonariusz roślinny (Dictionary of Plants)* by Rev. Krzysztof Kluk. For many years, the museum held events known as “Sunday in a Skansen” which offered an opportunity for becoming familiar with the history and tradition of the region, “The Bread Festivity” turned into an event attracting visitors from all over Poland. In 2006 “The Competition for Performances on Folk Shepherd Instruments - Fifes) became named after Kazimierz Uszyński, its founder.

In 2002 the activity of Kazimierz Uszyński was awarded with the title of the Honorary Citizen of the Town of Ciechanów presented by the municipal authorities. Other numerous distinctions and medals include the Golden Badge of the Polish Sightseeing Society (1979), the Golden Badge for the Protection of Historical Monuments (1979), the Adam Chętnik Award (1986), the Award of the Marshal of the Voivodeship of Podlasie (2001), the Commandery Cross of the Order of Polonia Restituta (2002), and a Bronze Medal Deserved For Culture Gloria Artis (2005). K. Uszyński attached greatest importance to the Oskar Kolberg award, which he received in 1996 for salvaging folk cultural property.

Olga Tomaszewska, Norbert Tomaszewski